

ZAJEDNIČKI DOM POZIVA NA EKOLOŠKU PRAVDU SALVADOR: XXIII. EKOLOŠKI HOD 2023.

XIII. Ekološki hod 2023. imao je za temu "Zajednički dom poziva na ekološku pravdu". Manifestacija se svake godine održava u sklopu Svjetskog dana zaštite okoliša, a koordinira je, zajedno s drugim društvenim i vjerskim organizacijama, salvadorsko Vijeće za pravdu, mir i skrb za sve stvoreno (JPIC – Salvador).

>>

DNEVNIK GENERALNE KURIJE

- Fra Jimmy Zammit, fra Albert Schmucki i fra John Wong, generalni definiatori, su od 12. do 16. lipnja u Generalnoj kuriji sudjelovali na programu za Discerning Leadership („mudro“, pronicljivo vodstvo), za sudionike engleskog jezika.
- Od 11. do 14. lipnja fra Daniel Rodríguez Blanco, ravnatelj Generalnog ureda za pravdu i mir i sve stvoreno, sudjelovao je na susretu s braćom portugalske provincije i mjesnim odborom Svjetskog dana mladih 2023.
- Fra Dennis Tayo, generalni tajnik za misije, je na među-obedičijalnom misionarskom tečaju u Cebuu (Filipini) do kraja srpnja.
- Do 22. lipnja fra Cesare Vaiani, generalni definiitor, vodio je duhovne vježbe o Pravilu braći iz Marokanske kustodije.
- Od 17. do 20. lipnja u Marseillesu (Francuska), fra Daniel i fra Fausto Yudego (Španjolska) susrest se s franjevačkim bratstvom grada i generalnim vikarom Nadbiskupije kako bi predstavili Franjevačku mrežu Mediterana.
- Dana 18. lipnja fra Massimo Fusarelli, generalni ministar, sudjelovao je na svečanom otvaranju prihvatnog centra "Santa Maria delle Grazie" u Vogheri (Italija).
- Dana 19. lipnja, fra Taucen Girsang, zamjenik ravnatelja Generalnog ureda za pravdu i mir i sve stvoreno, sudjelovao je na sastanku i razgovoru o stanju ljudskih prava u Zapadnoj

Papui, s fra Alexandrom Ranggom, mjesnim koordinatorom Ureda za pravdu mir i sve stvoreno.

- Od 19. do 23. lipnja, uz sudjelovanje fra Césara Kulkampa, generalnog definiatora za Latinsku Ameriku, održava se skupština Bolivarske franjevačke konferencije u Peruu.
- Fra Cesare će se 23. lipnja u Montecalvo Irpinu susresti s četiri definiadora provincijâ Napulja, Salerna, Beneventa i Kalabrije, za vrijeme njihovog međuprovincijskog susreta.
- Od 25. lipnja do 2. srpnja fra Massimo i fra Jimmy posjetit će provinciju Santa Barbara (Sjedinjene Američke Države).
- Fra César i fra Francisco Gómez Vargas, generalni tajnik za misije i evangelizaciju, sudjeluju od 25. do 30. lipnja u Peruu, na susretu o životu i evangelizaciji zajedno sa ostalim sudionicima iz Unije franjevačkih konferencija Latinske Amerike (UCLAF).
- Od 26. do 29. lipnja fra Taucen i fra Daniel sudjelovat će na sastanku Franciscans international i Vijeća za ljudska prava Ujedinjenih naroda u Ženevi (Švicarska).
- Od 30. lipnja do 4. srpnja, fra Fábio Cesar Gomes, generalni delegat Pro Monialibus, organizira posjet i program formacijske za sestre samostana Santa Chiara u Biancavilli, Catania (Italija).

Hod je održan u okolnostima izvanrednog stanja [Régime de Excepción, na snazi od 2022.], koje je iz sigurnosnih razloga uvela vlada, a koje je dokinulo mnoga ustavna jamstva i dovelo do sustavnog kršenja ljudskih prava. Mnoge su vođe zajednica kriminalizirani i zatvoreni, poput petorice poljoprivrednika iz općine Santa Marta te Manuela Gámeza Moralesa, sina Vidaline Morales, popularne ekološke čelnice u Departmanu Cabañas, na sjeveru Salvadora.

Na konferenciji za novinare, održanoj 2. lipnja u crkvi Svetе Krunice, koja se nalazi u povijesnoj jezgri San Salvador, predstavljeno je Pastoralno pismo upućeno predsjedniku Republike. U njemu su istaknuti aktualni problemi, osvijetljeni svjetлом Evandelja.

Među tim problemima nabrojani su: nedostatak dobre prehrane, zdravlja, pristupa pitkoj vodi, kvalitetnog obrazovanja; ekstremno siromaštvo i socijalna nejednakost. Pastoralno pismo nadalje osuđuje izradu urbanističkih projekata, kao i izgradnju osme brane na rijeci Sensunapán, zatim onečišćenje rijeke Lempa zbog rudnika Cerro Blanco u Gvatemali, kao i korištenje otrovnih agrokemijskih proizvo-

da. Pismo poziva vladu da ratificira zakon kojim se zabranjuje rudarenje metala, zatim Opći zakon o vodnim resursima i pridržavanje Sporazuma iz Escazú, koji jamči zaštitu braniteljima ljudskih prava i

okoliša.

Dana 6. lipnja, nakon ekumenske molitve i uz nazočnost više stotina ljudi, započeo je XXIII. Ekološki hod, na kojem su sudjelovali braća franjevci, članovi Franjevačkoga svjetovnog reda, Franjevačke mlađeži, Konferencije redovnika i redovnica Salvadora (CONFRES), zatim laici, sjemeništarci, svećenici, msgr. Elías Samuel Bolaños Avelar (SDB), biskup Zatecoluce, seljačke organizacije kao i razni drugi entiteti u obrani Majke Zemlje.

Prilikom svakoga održavanja Hoda čuju se glasovi siromašnih, žena, seljaka. Znak je to vremena za Salvador, u kojemu smo pozvani na ekološko obraćenje i,

baš kao u vrijeme msgr. Oscara Romera, na nenasilnu borbu za obranu siromašnih i njihovih prava na puni život.

Po dolasku u predsjedničku palaču, Po-vjerjenstvo glasnogovornika uručilo je pismo upućeno predsjedniku Republike. Ulijedio je potom kulturni događaj u kojem su mnogi kroz umjetnost izrazili pitanja sadržana u tome pismu.

Vidalina Morales sažela je duh dana rekavši da Ekološki hod izražava kolektivnu obranu zajedničkih dobara naše Zemlje. „Kakva će biti budućnost Salvadoraca?”, upitala se. „Potrebna nam je pravda. Nastavljamo se boriti, jer mi smo muškarci i žene puni nade i ljubavi. Hodamo i borimo se zajedno s lokalnim zajednicama, jer vjerujemo i sanjamo drugačiji svijet, svijet u kojem nema zagađenja. Imamo veliku odgovornost zahtijevati pravdu i slobodu. Oni mogu izgraditi mnoštvo zatvora, ali ne mogu zatočiti slobodu i tisuće i tisuće ljudi koji se bore za društvo.”

*Fr. Roberto Carlos Gutiérrez Vilchez, OFM
(JPIC San Salvador, El Salvador)*

ZAPOČEO INTEROBEDIENCIJALNI MISIONARSKI TEČAJ IMCA JEDNO JEDINO “SVJETLO” KOJE ĆE DONIJETI EVANĐEOSKU PORUKU U AZIJU

N a svetkovinu Presvetog Trojstva, 4. lipnja 2023., svetom misom koju je predvodio fra Carlos Trovarelli, generalni ministar franjevaca konventualaca, u Cebuu na Filipinima započeo je Interobediencijalni misionarski tečaj Azije (IMCA). U svojoj propovijedi potaknuo je svakoga od 17 sudionika iz četiri Reda (OFM, OFMconv, OFMCap i TOR) da obnove svoj franjevački identitet u naviještanju Evandelja u Aziji, osobito među siromašnima, u dijalogu kao manja braća i kao bratsvo koje izlazi na periferije.

Nakon mise uslijedila je kratka ceremonija: fra Carlos je svakom sudioniku udijelio "misijiški tekst" iz Pravila; upaljenom svijećom prenio je zatim svjetlo trojici generalnih tajnika za misije i evangelizaciju koji su se pak, s upaljenim svijećama, ujedinili i fromirali jedan jedini plamen kako bi redom

>>

zapalili svijeće animatora triju tečajeva i raznih sudionika.

To je značilo da, u raznolikosti naših franjevačkih karizmi dijelimo zajedničko poslanje, a to je da (u skladu s vlastitim kontekstom) svima u Aziji kao jedno jedino "svjetlo" donesemo evanđeosku poruku.

S istim su nadahnućem sutradan tri generalna tajnika simbolično otvorili aktivnosti tjedna, blagoslovivši čašu vode i izlivši je potom u zajednički favor kojim se svaki od sudionika i animatora koristio, kada su jedan po jedan prali i blagoslovili svojih pet osjetila, kao čin potpunog prepuštanja nadahnuću Duha Svetoga, protagonista misija.

Usljedio je početak misionarskog tečaja, određivanje rasporeda i povezanih aktivnosti za postizanje ciljeva tečaja. Sudionici su se također organizirali kako bi formirali svoje radne odbore te su im povjerene odgovarajuće zadaće. Održana je radionica na kojoj su postavljeni ciljevi tečaja, definirana očekivanja te podijeljena vlastita nadahnuća za provođenje misija.

7. lipnja sudionici IMCA-e uputili su se na otok Olango, u grad Lapu-Lapu. Dočekani su ekumenskom molitvom u Ujedinjenoj metodističkoj crkvi (UMC), nakon čega je uslijedila simbolična aktivnost sadnje drveća. Na radost svih poslužena je i zajedništvo podijeljena tradicionalna zakuska, koju je pripremila ova crkvena zajednica.

Sudionici su se uputili na plažu, a to je bila jedna prava avantura. Šetali su po jakim strujama neravnim stazama duž mangrova, po žarkoj vrućini sunca, pogledali su utočište za ptice

i, konačno, malo se ohladili: plivajući, čavljajući, igrajući se i plešući – ukratko, svi su se zabavljali u jednostavnosti.

Ručak su pripremili mještani u svetištu Marino Vicente. S ogromnim entuzijazmom sudionici su igrali odbojku sve dok nije došlo vrijeme da umorni, ali sretni krenu kući. Ovo ujedinjenje i ova solidarnost dali su im osjećaj pripadnosti i ohrabrenja te volju da žive zajedno kao jedna jedinstvena franjevačka obitelj. Tako su se vratili kući kao "junaci i pobjednici" dana.

Preostale dane u tjednu proveli su u boljem međusobnom upoznavanju: svaki je sudionik govorio o svojim službama u misiji, usmjerenjima i stvarnostima pripadajućeg Reda, kako su to podijelili generalni tajnici i(l) animatori za misije.

Slaveći međukulturalnu raznolikost i bogatstvo interkulturalne prisutnosti krenuli su u nastavak ovoga dvomjesečnoga tečaja, s entuzijazmom i radošću – u ovoj novopradađenoj obitelji!

*Priredio fra Dennis Tayo, OFM
Generalni animator za misije /Animator IMCA tečaja*

GENERALNI MINISTAR I DEFINITOR ZA AFRIKU U POSJETU PROVINCII SV. FRANJE 40 GODINA FRANJAVAČKE PRISUTNOSTI U ISTOČNOJ AFRICI

Fra Massimo Fusarelli, generalni ministar, u pratnji fra Victora Luísa Quematche, generalnog definitora za to područje, posjetio je od 2. do 16. lipnja Provinciju sv. Franje Asiškoga u Istočnoj Africi. Ministra je dočekao provincial fra Frederick Odhiambo s braćom iz provincije.

Prva postaja posjeta bila je u Nairobiju, gdje se generalni ministar susreo s provincijskim Definitorijem, fratrima, apostolskim nuncijem i franjevačkom obitelji.

Vrhunac ovog posjeta bila je svečana proslava 40 godina franjevačke prisutnosti u Keniji, održana 3. lipnja u Centru Porcijunkula. "Jučer s fratrima i danas s franjevačkom obitelji, predstavljenoj kroz tolike njezine članove, doživljavam vitalnost i radost kršćanskog i franjevačkog života u Africi. Čak i u siromaštvu i nesigurnosti, život je ovdje jači i to jako osjećam kod svih", rekao je na koncu slavlja s velikom radošću Generalni ministar.

Posjet se nastavio obilaskom braće u Malaviju, Zambiji, Ruandi, Burundiju, Ugandi i Tanzaniji. Osim s braćom, generalni se ministar susreo i sa sestrama klarisama dvaju samostana u Ruandi, s franjevačkom obitelji i mjesnim biskupima.

Provincija Sv. Franje Asiškoga u Istočnoj Africi obuhvaća devet zemalja i osnovana je 1983. godine željom fra Johna Vaughna, tadašnjeg Generalnog ministra.

On je, naime, želio da se povodom proslave osamstote godišnjice rođenja sv. Franje obnovi i ojača prisutnost Reda u Africi i na Madagaskaru. Značajno je podsjetiti kako je fra Giacomo Bini, koji će kasnije postati Generalni ministar, bio Provincialni ministar upravo ove Provincije.

GENERALNI MINISTAR POSJETIO MALAVI I ZAMBIJU 40 GODINA PROJEKTA AFRIKA: INTERNACIONALNOST I BRATSTVO

Generalni ministar fra Massimo Fusarelli i generalni definitor toga područja fra Victor Luís Quematcha posjetili su Provinciju Sv. Franje Asiškoga u Istočnoj Africi.

Od 4. do 7. lipnja generalni se ministar, u pratnji provincialnog ministra fra Fredericka Odhiamba i vikara Provincije fra Oscara Girardija, susreo s braćom u Malaviju i Zambiji. Nadalje, ministar je posjetio klarise iz Lilongwea i kršćane iz dvije župe u Malaviju, kao i Franjevački svjetovni red.

Nakon posjeta prikupili smo neka svjedočanstva braće s tog područja. Fra Sebastian Unsner iz Provincije Svetе Hedvige u Poljskoj, koji je u Africi već 34 godine, podsjetio je kako je Generalni ministar govorio o internacionalnosti i bratsvu – polazišnim točkama Provincije Sv. Franje u Africi: "Zahvaljujem Generalnom ministru na riječima ohrabrenja za nastavak naše misije u Africi. Od početka Projekta Afrika prisutni su internacionalnost i bratski život. I to je ono što smo pokušavali učiniti ovdje u Malaviju posljednjih 40 godina."

>>

Trenutno na afričkom kontinentu ima više od 1300 fratara, raspoređenih u 15 franjivačkih entiteta: 6 provincija, 5 kustodija, 4 frondacije i 3 prisutnosti. Braća su prisutna u 32 zemlje na kontinentu, koji se sastoji od ukupno njih 54.

Župnik Chilinde, ruandanin fra Jean Dalmascene Karanganwa, u Malaviju već 7 godina, podijelio je izazove koje je istaknuo Generalni ministar: "Bratstvo je bogatstvo, čak i kada postoje izazovi. Budući da smo međunarodno bratstvo, različitih smo nacionalnosti i imamo različite načine razmišljanja. Stoga je zajednički rad na rastu bratstva nešto izazovno. Međutim, radost bratstva je uvijek prisutna, jer dijelimo istu radost."

Prema riječima s. Monike, opatice samostana Lilongwe, posjet fra Massima bio je blagoslov: „Posjet našega Generalnog ministra i definitora za Afriku bio je blagoslov za nas. Osjetili smo da je Franjo među nama te nam je pomogao da više molimo za naš Red i za cijelu franjevačku obitelj. Zahvaljujem Bogu za ovaj franjevačko-klijanski poziv.”

Za fra Ivcu Perića, Hrvata iz Bosne i Hercegovine, koji je u Africi od 1990., fra Massimov posjet braći u Zambiji pravi je izraz bratske ljubavi: „Prisutnost Generalnog ministra pokazuje ljubav prema braći. Imati ovakvu priliku za nas je velika lekcija iz franjevaštva: mi smo braća, cijenimo međusobne darove i brinemo se jedni o drugima.

OFM SVIJET

Fra Massimo, generalni ministar, u Ruandi s braćom iz Ruande i Burundija

Posljednji kapitol Provincije Presvetog Imena Isusova, Sjedinjene Države

Proslava Tijelova na Svetom grobu, Sveta Zemlja

Susret braće provincije sv. Tome
Apostola u Indiji

Blagdan sv. Antuna u Rio de Janeiru,
Brazil

Dani franjevačkih zvanja u Provinciji ss.
Francisco y Santiago u Meksiku

U SANTIAGU DE CHILE MLADI DOŽIVLJAVAJU DUHA SVETOГA NOVO IZDANJE ISKUSTVA FRANJEVAЧKE MLAДЕЖИ, „ESSO“

Od 26. do 28. svibnja održana je nova verzija Iskustva Franjevačke Mladeži „ESSO“ (Espíritu del Señor y su Santa Operación) u Domu franjevačke mladeži San Felipe de Jesús (u Santiagu de Chile, Provincija Presvetog Trojstva). Tijekom pet godina od pokretanja stotine mlađih ljudi se susrelo i doživjelo Duha Svetog u vlastitom životu. I ovaj put je postignut cilj ovog iskustva: slaviti Duhove, otvarajući pitanja i tražeći poslanje polazeći od franjevačkog iskustva Duha Gospodnjeg i njegova svetog djelovanja. Vrijedi naglasiti da je šesto izdanje ESSO-a uspjelo okupiti 25 mlađih, uključujući članove službenog tima, koji su pozvani bratski živjeti svoju vjeru u zajednici.

U ZAJEDNIŠTVU

Camila Carrimán, koja je bila dio organizacijskog tima ESSO 2023, naglašava važnost stvaranja i pripremanja ovakvih iskustava u zajednici. „Ovaj događaj ima opći cilj, koji se bavi bitnim pitanjima, ali službeni tim priprema sadržaj iz godine u godinu. Ove godine smo razmišljali o usmjerenju na zajedništvo. Prošle je godine naglasak bio na osobnom pristupu i vidjeli smo kako Duh prebiva u svakomu od nas i poziva nas da izidemo iz sebe“, objašnjava Camila.

>>

Ove godine, dodaje, „nastavljujući započeti put, htjeli smo se suočiti s prijedlogom zajedništva što ga Bog nudi čovjeku. Stoga su se i sadržaj i metodologija vrtjeli oko zajednice. Počeli smo s promatranjem trenutne stvarnosti, nakon toga smo vidjeli kako nas naš trojedini Bog poziva da budemo zajednica te smo razmatrali kako to ostvariti iz perspektive franjevačke duhovnosti.“.

Bio je to dan bogat detaljima pripremljenim s velikom

ljubavlju. Privilegija je biti na usluzi mladim ljudima koji sudjeluju i stječu iskustvo. Braća iz tima i ja smo otišli obogaćeni i zahvalni za toliko stvari“, zaključuje čini mi se privilegijom biti im na usluzi, zajedno sa svojom braćom u timu. Svi smo otišli obogaćeni i zahvalni za toliko stvari,” zaključuje Camila Carrimán.

ZAJEDNIŠTVO I VJERA

Za Martina Bocaza, iz Kuće mladih franjevaca, iskustvo ESSO-a 2023. bilo je vrlo lijepo, posebno zbog slavljenja Duha s drugim mladima. „Poslužni tim i fratri su nas primili vrlo srdačno, a aktivnosti koje smo provodili tijekom tri dana bile su mi vrlo posebne. Preporučujem ovaj događaj svim mladim ljudima koji žele produbiti svoj duhovni život i svoju vezu s Bogom u zajednici. Odlazim sretna srca, s novim prijateljima i ispunjena Duhom Svetim. Nezaboravno iskustvo“.

VAŽNOST DIJELJENJA

María Teresa Toledo, mlada žena iz Cappella San Felipe de Jesús, kojoj je ovo drugi put na ESSO-u, izrazila je svoju radost zbog ove nove prilike. „U odnosu na prvi put, ovo je bilo intenzivnije s franjevačkog gledišta i shvaćanja Presvetog Trojstva. Radili smo u bratstvu i bolje se upoznavali. Mogli smo razgovarati i izraziti svoje osjećaje i, Iznad svega, govoriti o tome kako smo radili na našem zajedništvu. Osjećam da nam Dom Mladih uvijek daje priliku da budemo slobodni i da budemo takvi kakvi jesmo, i da poštujemo jedni druge takvi kakvi jesmo, što se ne doživljava svugdje. Sposobnost slušanja i doživljaj da nas netko sluša je nešto jedinstveno i prelijepo. Vrlo sam zahvalna što postoje ovakve prilike u ko-

jima sve odiše bratstvom, ljubavlju i razumijevanjem, tako da možemo steći znanja i alate za nastavak življenja svoje vjere“.

ESSO, ISKUSTVO OBNOVE U DUHU

Na kraju, Lorena Uzcategui Altuve, iz Zbora Doma Franjevačke Mladeži, naglašava iskustvo obnove koje ESSO ostavlja u svim mladim ljudima. „Iskustvo je to puno radosti, suza, zasjedanja, trenutaka molitve i susreta. Kroz glazbu izražavamo hvalu i predanje Bogu, fokusirajući se na pjesme koje su potpuno melema, utjehe i nade.“

I zaključuje: „Ne volimo radi nagrade, nego iz zahvale što se osjećamo voljenima od Boga. Svatko je, bez obzira na podrijetlo, imao ogromnu razinu empatije, iskrenosti, spremnosti na dijeljenje i stvorila su se prekrasna prijateljstva koje će proširiti na Italiju, na Kolumbiju. Zahvaljujem na gostoprимstvu braći i sestarama te službenom timu za svu njihovu ljubav i mudrost,“ zaključila je Lorena Uzcategui.

[Kliknite ovdje za video ESSO-a:](#)

3. LIPNJA 1623. – 2023.

400 GODINA POVJERENSTVA SVETE ZEMLJE U KOLUMBIJI

3. lipnja, Povjerenstvo Svetе zemlje u Kolumbiji proslavio je svoju 400. obljetnicu od osnutka. Tom je prigodom kustos Svetе Zemlje, fra Francesco Patton, posjetio Kolumbiju od 1. do 4. lipnja.

U četvrtak, 1. lipnja na Sveučilištu San Bonaventura u Bogoti održan je seminar na kojem su sudjelovali kustos i povjerenik Svetе zemlje u Kolumbiji fra José Manuel Ortega. Događaj, namijenjen fratrima i franjevačkoj obitelji, bio je prilika da se pokaže stvarnost rada franjevaca u svetim mjestima i da se produbi znanje o povijesti osnutka Komesarijata Svetе Zemlje u Kolumbiji.

Sljedeći dan fra Francesco i fra José Manuel sudjelovali su na susretu s mladima sveučilišnog pastoralna, organiziranom pri Sveučilištu La Gran Colombia. Razgovaralo se o svetim mjestima, o pozivu na služenje i o svjedočanstvu kršćana u Svetoj zemlji.

Mons. Luis José Rueda Aparicio, nadbiskup Bogote, predvodio je 3. lipnja svečano misno slavlje, kojemu su nazočili i mons.

Francisco Nieto Súa, biskup Engativa, fra Silvio De La Fuente, koordinator komesarijata Svetе zemlje, fra José Alirio Urbina, provincijal provincije Santa Fe, kao i fra Francesco Patton.

*Fra Jorge Luis Torregroza Rojas
Provincija Santa Fe, Colombia*

Počeci Povjerenstva Svetе zemlje su drevni i vezani su uz poteškoće Kustodije u ispunjavanju svog poslanja u politički i religijski vrlo složenoj situaciji. Budući da ni život braće ni očuvanje svetih mjesta nisu bili mogući bez pomoći kršćanskih knezova, prvi Statut Kustodije (1377.) određuje da kustod imenuje jednog ili dvojicu laika da se brinu oko upravljanja milostinje. Pola stoljeća kasnije bulom His quae pape Martina V. (14. veljače 1421.) službeno je utvrđen lik povjerenika za Svetu zemlju. U novije vrijeme papa Pavao VI. izjavljuje da se djelovanje povjerenika „koje se pokazalo tako vrijednim u prošlosti, još uvijek čini valjanim i funkcionalnim“ (Pavao VI., Nobis in animo).

Trenutno su povjerenstva Svetе zemlje raspoređena u 60 zemalja svijeta, s ukupno 67 povjerenstava.

Sa web stranice www.custodia.org

PORUKA FRA MASSIMA FUSARELLIJA PAPI FRANJI

U ovom trenutku bolesti izražavamo blizinu Svetom Ocu. Pratimo ga svojim molitvama za što brže ozdravljenje. Potreban nam je njegov glas, koji nas podsjeća na jednostavnost evanđelja, kako je volio govoriti sv. Franjo. Neka ga prati i čuva Djevica Marija, zdravlje bolesnih“.

*Fra Massimo Fusarelli, OFM
Generalni ministar*

FRANJEVAČKA KNJIŽNA OZNAKA

The Essence of Franciscan Spirituality

Eric Doyle OFM

Franciscan Publishing Company – England 2023

Santa Clara de Assis - O Privilégio de Ser Pobre

José António Correia Pereira

Editorial Franciscana, Portugal 2023

Care for Creation: A Franciscan Spirituality of the Earth

Illa Delio, O.S.F., Franciscan Keith Douglass Warner,

O.F.M., Pamela Wood

Franciscan Media – USA, 2008

La libertà di Antonio

Luigi Maria Epicoco

Edizioni Messaggero di Padova – Italia 2023

The Virtuous Economy: Reforms in the Franciscan Tradition

Roderic Hewlett

Franciscan Institute Publications – USA, 2023

Immaginari e povertà

San Francesco nella creazione contemporanea

Brigitte Poitrenaud-Lamesi

Edizioni Messaggero di Padova – Italia 2023

GENERALNI DELEGAT PRO MONIALIBUS, PROVINCIJAL, GENERALNI VIZITATOR I UREDNIK "FRATERNITASA" U SPOMEN NA FRA DARIA PILIA (1929.-2023.)

Fra Dario Pili, OFM, član Serafske provincije Manje braće u Umbriji i Sardiniji, Italija, vratio se u Očevu kuću u 93. godini života, 75. godini redovništva i 68. godini svećeništva. Red ga se sjeća kao generalnog delegata pro Monialibus (za monahinje), provincijala, generalnog vizitatora i urednika časopisa "Fraternitas".

Fra Dario Pili (krsnim imenom Liberato) rođen je u Aritzu 30.11.1929. Dana 20. listopada 1946. u samostanu S. Antonio in Quartu Sant'Elena (Cagliari) obukao je franjevački habit, a tu je proveo i godinu novicijata, a 26. listopada 1947. imao je prve redovničke zavjete. 8. prosinca 1950. položio je svećane zavjete u samostanu S. Mauro u Cagliariju. Za svećenika je zaređen 8. rujna 1954. u kripti katedrale u Cagliariju.

Od 1954. do 1960. je u Sassariju vršio službu magistra u Serafskom kolegiju S. Pietro in Silki, a također je bio i urednik časopisa "Mater Gratiarum". Od 1961. je u Rimu u Nacionalnom centru OFS-a, kao urednik časopisa "Fiamma Nova"; od 1963. do 1966. bio je i zamjenik nacionalnog asistenta OFS-a. Istodobno je

stekao licencijat iz teologije na Papinskom sveučilištu Urbaniana u Rimu. Od 1966. do 1968., još uvijek u Rimu, kapelan je klinike Morelli i savjetnik na Generalnim kapitulima sestara Elizabethanki iz Padove.

Godine 1968. generalni ministar pozvao ga je na službu u Generalnu kuriju za urednika "Fraternitasa" te je kao vršitelj te službe sudjelovao i na posebnom generalnom kapitulu u Medellinu 1971. godine.

Od 1972. do 1981. bio je provincijal Male braće na Sardiniji. Zahvaljujući njemu strukturalno je obnovljen kompleks samostana Basilica di Fonni.

Po završetku službe provincijala bio je župnik u Fonniju 1981.-1985., gdje je bio i gvardijan 1984.-1985. Tri puta je bio generalni vizitator: u Beneventu (1982.), u Toskani (1985.) i u Napulju (2000.).

Od 1985. do 1991. opet je u Rimu kao generalni delegat pro Monialibus, a od 1991. do 1995. na službi je u Svetoj zemlji, gdje je izabran za diskreta, a bio je

i urednik talijanskog izdanja časopisa Kustodije.

Zatim se za stalno vratio na Sardiniju, najprije u samostan sv. Antuna opata u Sassari, gdje je bio gvardijan, zatim u Bonorvu te S. Pietro in Silki u Sassariju. Godine 2011. vratio se u Fonni do 2014., a zatim je otisao kao isповjednik u svećište S. Salvatore da Horta u Cagliariju do 2017. kada je premješten u dom za starije i nemoćne Quartu S. Elena.

Umro je 2. lipnja 2023. od upale pluća u bolnici SS. Trinità Is Mirrionis (Cagliari) i počiva na groblju rodnog grada Aritza (NU).

ČUDO BRATSTVA

INDIJA: BOGOSLOVI SLAVE MILOST FRANJEVAČKOG POZIVA

Cudo bratstva": ovako je fra Shaji Nicholas, tajnik za formaciju i studije Provincije svetog Tome Apostola (Indija), opisao susret mlade braće koji se održao u Indiji.

67 fratara bogoslova u formaciji, od novicijata do pastoralne formacije, okupilo se od 25. do 31. svibnja 2023. u samostanu St. Palamaner, Indija pod naslovom FRISM '23 (Susret franjevačkih bogoslova – 2023.) kako bi proslavili milost franjevačkog poziva. Ovo je također bila prigoda da se proslavi osamstota obljetnica odobrenja Potvrđenog Pravila i Božića u Grecciu 1223. godine i da se tako ponovo otkrije Duh sv. Franje u formaciji.

Susret je započeo molitvom u samostanskoj kapelici, a uslijedila je procesija uz čašćenje Pravila i Betlehemskega Djetešta. Fra Darko Tepert, generalni tajnik za formaciju i studije, u svom nastupnom govoru istaknuo je bit molitve, rada, siromaštva i poslanja. Dodao je: „Moje zvanje nije moje vlasništvo. Pozvan sam kako bih bio poslan... pozvani smo na izlazak – izići iz sebe i krenuti prema drugima“. Fra Sleeva, gvardijan, pozdravio je susret pozivajući braću na slavlje fra-

njevačkog poziva.

Fra Shaji Nicholas je objasnio kako je svrha susreta ponuditi lakši prijelaz iz jednog stupnja formacije u drugi i ponovno otkriti duh svetog Franje koji hrani rast u franjevačkom pozivu. Fra Xavier Durairaj, provincijal, u svom uvodnom govoru pozvao je mladu braću da se potpuno predaju Bogu, kao što je Bog sebe darovao nama. Laici i redovnici svakodnevno su davali priloge o raznim temama vezanim uz poziv i život. Pauze između predavanja, trenutci obroka i večernjeg odmora bili su prilika za susret s "drugim bratom" i nadahnjivanje "drugog brata".

Fra Jacob, sudionik FRISM-a, rekao je: „Naš susret pod jednim krovom proročko je svjedočanstvo evanđeoskog bratstva, protuotrov za virtualno digitalno bratstvo i njegovo propagiranje u našem dobu. Vidim da se nismo okupili samo da bismo jeli, igrali se, molili, nego da bismo se uistinu susreli, upoznali i otkrili pravog sebe drugome. Okupili smo se kako bismo uspostavili suradnju, međuovisnost i intersubjektivnost“.

Kao i prošle godine, i ove se godine

susret odgojitelja održao na marginama FRISM-a '23. Odgojitelji i braća u formaciji međusobno su dijelili radosti, poteškoće i očekivanja tijekom godina formacije. Igre, unutra i na otvorenom, koje su se odvijale u bratskom duhu, bile su trenutak velike radosti za braću da proslave bratstvo u autentičnom duhu. Kulturni program, pun prijedloga, bio je sjajna demonstracija talenata i sposobnosti mlade braće! Braći bogoslovima probudila se nostalgija kad su došli u samostan St. Louis u kojem su započeli svoj život manje braće, jer su tu bili u novicijatu. Nazočili su ulasku devetorice novaka u novicijat i prvim zavjetima sedmorice fratara. Svoje je zavjete na godinu dana obnovilo još 38 braće.

Prisutnost fra Xaviera Durairaja, provincijala, fra Tonyja D Souze, kustosa, i fra Wilsona Paula, predsjednika, zajedno s brojnim fratrima iz različitih zajednica i lokalnog bratstva, bila je vrlo ohrabrujuća za mladu braću. Čvrsto je uvjerenje da će budući susreti FRISM-a pomoći mlađoj braći bogoslovima da obnove svoju viziju i hrabro prigrle svoju budućnost u duhu sv. Franje.

PREMINULA BRAĆA *

- 12. lipnja: Fra Gérard Guitton – Provincija bl. Ivana Duns Skota, Francuska
- 12. lipnja: Fra Alfred Clitus – Provincija bl. Ivana Duns Skota, Belgija
- 7. lipnja: Fra Rhaban Daniel – Provincija sv. Elizabete, Njemačka
- 6. lipnja: Fra Aristides Luiz Pasquali – Provincija Bezgrešnoga začeća, Brazil
- 2. lipnja: Fra Dario Pili – Serafska Provincija Mal braće Umbrije i Sardinije, Italija
- 1. lipnja: Fra Johannes Uhlenbrock – Provincija sv. Elizabete, Njemačka
- 21. svibnja: Fra Guido Rakels – Provincija svv. Mučenika iz Gorkuma, Nizozemska

* Podaci primljeni iz Generalne kurije secgen@ofm.org

10. LIPNJA SVJETSKI SUSRET O BRATSTVU MEĐU LJUDIMA PROJEKT NAGASAKI OFM NA TRGU SV. PETRA

Dana 10. lipnja na Trgu sv. Petra, u sklopu Svjetskog susreta o Bratstvu među ljudima, prikazan je film projekta Nagasaki OFM, međunarodne franjevačke zajednice za mir, čija je temeljna ideja širenje i promicanje trajnog mira u Nagasakiju i diljem svijeta.

Susret pod nazivom "Not Alone" promovirala je i organizirala vatikanska zaklada "Fratelli tutti", pod predsjedanjem kardinala Maura Gambettija, OFMConv. On je zamolio odgovorne u Projektu Nagasaki za izradu filma koji bi se projicirao tijekom susreta.

Film je izrađen u sklopu OFM-ova "Projekta Nagasaki: Međunarodna zajednica za mir", u suradnji s fra Johnom Wongom, generalnim definiتورom i predsjednikom Generalnog povjerenstva za službu i dijalog. Snimljen je u i oko hipocentra eksplozije atomske bombe u Nagasakiju, Japan, uz brigu i pomoć Ureda za komunikacije provincije Svetoga Petra Krstitelja (San Pedro Bau-tista, Filipini). U filmu vidimo fra Jacoba

Hitoshi Kataoku, OFM, izravnog potomka skrivenih kršćana, koji su u Nagasakiju bili progonjeni više od 240 godina. Imao je 9 godina i upravo se isповjedio u crkvi u Urakamiju kada je 9. kolovoza 1945. eksplodirala atomska bomba. U nekoliko minuta prepričava svoje iskustvo nasilja i smrti, nuklearnog oružja i mržnje, ali također i iznad svega iskustvo mira, odnosa s Bogom i bratstva.

kratki boravak i iskustvo tog mjesa potaknuli su ga na san o međunarodnoj zajednici braće u Nagasakiju, koja bi bila živo svjedočanstvo mira i pomirenja.

Nagasaki je odabran zbog svoje povijesti: opće je poznato da je na nj 1945. bačena atomska bomba, ali malo se govori o progonima koje su kršćani trpjeli u pret-hodnim stoljećima (od 16. do 19. stoljeća).

Nije slučajno da je i provincija Male braće nazvana "Svetih japanskih mučenika": među 26 mučenika, ubijenih 1597., bio je i misionar Manji brat, sveti Petar Krstitelj (čije ime nosi također i provincija na sjeveru Filipina).

Pogledaj video:
"Ne nasilju, nikad više nasilja"

„Projekt Nagasaki: Međunarodna zajednica za mir“ nastao je 2010. godine na ideju tadašnjeg generalnog ministra fra Joséa Rodríguez Carballa, kada je posjetio Nagasaki prigodom sastanka Istočnoazijske konferencije, održanog u Japanu. Njegov

Bît Projekta je živjeti kao kontemplativno bratstvo u misijskoj evangelizaciji. Braća iz bratstva u Nagasakiju podupiru kampanju za zabranu nuklearnog oružja, surađuju u mirovnim aktivnostima s Uredom za pravdu i mir Istočnoazijske konferencije i s drugim agencijama koje djeluju na isti način.

OFM
ORDO FRATRUM MINORUM

Direktor: fra Evôdio João

Prevoditelji: fra Robert Slišković,
fra Nikola Kozina i fra Domagoj Volarević

Curia Generale dei Frati Minori
Via di S. Maria Madriatrice, 25 - Roma, Italia - comgen@ofm.org
www.ofm.org

@ofmorg

@fratrumminorum

@ofmdotorg

@ordo-fratrum-minorum

@ofmdotorg